

Otázky základní

Je dvojí druh otázek, přesněji řečeno: dvojí druh tázání či dotazování. Obvyklé otázky mají svůj zdroj v tom, že se něco vymyká obvyklosti: najednou si povšimneme, že je něco jinak, než jsme zvyklí. A pak se tážeme, co to vlastně je a odkud se to vzalo, jak k tomu došlo, kdo to sem dal nebo co sem nějak zasáhlo, a podobně. A v takovém případě se zaměříme na jiné skutečnosti, zda také nebyly nějak změněny, zkrátka na souvislosti s okolím a okolnostmi. A pak jsou to ještě docela jiné otázky, na které nám nic z okolností, současných nebo předchozích, zkrátka nic z toho, co bylo a je také skutečné, takže to jako takové můžeme rozpoznat a přezkoumat, nedá a dokonce nemůže dát odpověď. Zde se vlastně dělí lidé na dvě skupiny, na dva houfy (a ty nejsou ve všech dobách stejně veliké resp. ve stejném poměru). Jedni si takové otázky buď vůbec nekladou a považují je dokonce za chybné, mylné a zavádějící; pro takové stačí, že si uvědomujeme a že víme, že to tak je, že k tomu tak a tak došlo, a že k tomu došlo nějak náhodou, okolnostmi, eventuelně „osudem“ apod.; a ti druzí chtějí pochopit smysl toho, k čemu došlo. Pochopitelně si ten „smysl“ různí lidé představují různě: některým stačí, když to objasní „vědecky“, na základě kauzality - vlastně to pak znamená, že zjistí, že to tak muselo být a že na tom nic divného není, že jsme se tomu divili jen proto, že jsme toho dost neznali a nevěděli. A někteří mají za to, že pozornému všechno, co se děje, také něco znamená, že nejde jen o tom, všechno brát na vědomí a poznávat, ale že v tom, co se děje kolem nás, je možno a třeba rozpoznat také jakési pokyny, nějaká znamení, výzvy - a někdy také napomenutí a varování. A proto že cílem myšlení a vůbec vědomí není jen brát věci na vědomí a jen se jim přizpůsobovat, tj. někdy jich využívat, jindy se jim vyhnout, nejčastěji se pak o ně nestarat atd., nýbrž že je třeba věcem kolem nás rozumět, chápat jejich smysl a chápat - alespoň v mezích lidských možností - jejich smysl.

(Písek, 070824-2.)